

Sygn. akt V U 378/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący SSO Romuald Kompanowski

Protokolant Anna Werner-Dudek

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2015 r. w Kaliszu

odwołań J. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 17 stycznia 2014 r. i z dnia 28 marca 2014 r. Nr (...)

w sprawie J. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o rentę rodzinną

1. zmienia zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 17 stycznia 2014 r. i z dnia 28 marca 2014 r. znak (...) w ten sposób, że przyznaje odwołującej J. R. prawo do renty rodzinnej po ojcu T. R. poczynając od dnia 03 listopada 2013 r.

2. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kaliszu na rzecz adwokata M. K. kwotę 60 złotych powiększoną o 23 % podatek od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu.

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 17 stycznia 2014 r. i z dnia 28 marca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. załatwiając wniosek J. R. o przyznanie prawa o renty rodzinnej, odmówił przyznania świadczenia albowiem zmarły T. R. nie spełniał warunków do przyznania świadczenia dla siebie wobec braku wykazania wymaganych 5 lat okresów ubezpieczenia oraz upływu okresu dłuższego niż 18 miesięcy między ustaniem ubezpieczenia a zgonem.

Odwołania od każdej z powyższych decyzji (...)powołując się na wcześniejsze powstanie u ojca niezdolności do pracy niż stwierdzenia lekarza ZUS.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań.

Wezwana do sprawy B. R. poparła odwołania.

Sąd ustalił, co następuje:

Bezsporny jest okres składkowy T. R. urodzonego dnia (...), zmarłego w dniu 3 listopada 2013 r. z tytułu pozostawania w stosunku pracy. Okres składkowy zmarłego wynosi 25 lat 5 miesięcy i 13 dni. Przypada on na lata 1976 – 2002. Bezsporne jest również, iż odwołująca J. R. urodzona dnia (...) jest córką zmarłego T. R..

Odwołująca w roku szkolnym 2013/14 była uczniem IV klasy technikum. Programowe ukończenie nauki w szkole średniej przewidziano na 2014 r. W roku akademickim 2014/15 odwołująca podjęła naukę studia wyższe.

(dowód: zaświadczenia szkoły w aktach ZUS)

Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS, zmarły został uznany za trwale całkowicie niezdolnego do pracy od dnia 1 lipca 2011 r. (por. orzeczenie lekarskie w aktach ZUS).

Sąd zważył, co następuje

Warunki prowadzące do przyznania renty rodzinnej zawarte są w art. 65 i następnych ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 65 ust.1 ustawy renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Nie ulega wątpliwości, iż zmarły T. R. urodzony w dniu 4 sierpnia 1955 r. w dniu śmierci nie spełniał warunków do emerytury. Nie miał również przyznanego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W takich warunkach zgodnie z art. 65 ust. 2 ustawy przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy. Dla oceny czy zmarły spełniał warunki do renty z tytułu niezdolności do pracy koniecznym jest przywołanie regulacji zawartych w art. 57 oraz 58 cytowanej na wstępie ustawy. Zgodnie z przepisem art. 57 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia następujące warunki:

- jest niezdolny do pracy

- ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy

- niezdolność do pracy powstała w odpowiednim okresie składkowym lub nieskładkowym albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Warunek wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego zgodnie z regulacją zawartą w art.58 ust.1 pkt 5 ustawy uważa się za spełniony jeżeli ubezpieczony, u którego niezdolność do pracy powstała w wieku po ukończeniu 30 lat, udowodni co najmniej 5-letni okres składkowy i nieskładkowy przypadający w dziesięcioleciu przed datą zgonu. Na dzień zgonu T. R. powyższego warunku nie spełniał. W dziesięcioleciu przed datą zgonu nie udowodniony został jakikolwiek okres składkowy zmarłego.

Brak spełnienia omawianych wyżej warunków nie uniemożliwia uznania spełnienia warunków do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy. W myśl uchwały Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 23 marca 2006 r. w sprawie I UZP 5/05, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy (art. 57 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - jednolity tekst: Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zmianami), bez potrzeby wykazywania przewidzianego w art. 58 ust. 2 tej ustawy pięcioletniego okresu składkowego i nieskładkowego przypadającego w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy (OSNAPiUS 2006/19-20/305). Pogląd powyższy podtrzymany został następnie w wyroku tego sądu z dnia 24 kwietnia 2008 r. w sprawie II UK 249/07. Sąd orzekający w sprawie w pełni podziela wskazaną przez Sąd Najwyższy interpretacją przepisów art. 57 i 58 ustawy. Powyższa ocena prawna straciła jednak na aktualności z uwagi na uregulowanie wprowadzone nowelą z dnia 28 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W myśli przepisu art.

1 pkt. 1 tej ustawy, w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wprowadza się zmianę art. 58 polegającą na dodaniu ust. 4 w brzmieniu:

„Przepisu ust. 2 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy”.

Powyższe uregulowanie uzyskało moc obowiązującą od dnia 23 września 2011 r. W niniejszej sprawie uregulowanie to nie ma zastosowanie albowiem wniosek o świadczenie złożony został co prawda w grudniu 2013 r. i w dacie złożenia wniosku przepis art. 58 ustawy miał brzmienie z uwzględnieniem omawianego uregulowania. Nie oznacza jednak to, że wymogi z uregulowania wprowadzonego nowelą mają zastosowanie do wniosków złożonych począwszy od dnia 23 września 2011 r. w warunkach gdy u zmarłego całkowita niezdolność do pracy powstała przed tą datą i okres ubezpieczenia na dzień powstania tej niezdolności był w co najmniej 25-letni.

Zgodnie bowiem z przepisem art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej, prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Jeżeli wszystkie warunki wymagane do nabycia prawa do renty zostały spełnione, powstaje prawo do świadczenia, także w sytuacji, gdy nie został jeszcze zgłoszony wniosek o świadczenie. Wniosek nie jest bowiem elementem prawa do renty. Wniosek jest natomiast niezbędny w celu realizacji nabytego ex lege prawa. W takiej sytuacji zmiany w przepisach ograniczające dotychczasowe uprawnienia czy wprowadzające nowe, dodatkowe warunki nie mogą mieć wpływu na istnienie nabytego wcześniej - przed zmianą stanu prawnego - prawa (por. Jolanta Strusińska - Żukowska w: Emerytury i renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Emerytury Pomostowe; pod red. B. Gudowskiej i K. Ślebzaka; komentarze Becka; wydawnictwo C.H. Beck 2013; s. 485).

W przedmiotowej sprawie J. R. złożyła wniosek o przyznanie prawa do renty rodzinnej w dniu 23 grudnia 2013 r. Dla oceny merytorycznej zasadności wniosku istotne znaczenie miało to jakie warunki do renty dla siebie spełniał zmarły. Renta rodzinna jest bowiem pochodną uprawnień zmarłego. Ustawowe przesłanki warunkujące nabycie prawa do renty dla siebie zmarły spełnił z dniem 1 lipca 2011 r. Złożenie wniosku o rentę rodzinną po zmianie przepisów nie przekreśla zatem jego uprawnień wnioskodawczyni do tego świadczenia jeżeli zmarły spełnił warunki do renty dla siebie w lipcu 2011 r.

Podobny pogląd wyraził także Sąd Apelacyjny w Katowicach w motywach wyroku z dnia 6 lutego 2013 r. w sprawie o sygn. akt III AUa 1001/12 oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie w motywach wyroku z dnia 23 kwietnia 2014 r. w sprawie III AUa 1752/13 stwierdzając, że ubezpieczony niespełniający warunków do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy określonych w art. 57 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który został uznany za osobę całkowicie niezdolną do pracy przed dniem wejścia w życie zmiany przewidzianej w art. 1 pkt 1 ustawy z 28 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tj. przed 23 września 2011 r., a z wnioskiem o to świadczenie wystąpił po tej dacie, nie musi wykazywać posiadania okresów składkowych w wymiarze określonym w art. 58 ust. 4 tej ostatniej ustawy.

Mając zatem na uwadze powyższe, sąd uznał odwołania za zasadne co prowadziło do zmiany zaskarżonych decyzji jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania, przy zastosowaniu stawek wynagrodzenia określonych w § 12 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłaty za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielanej z urzędu.